

MINISTERSTVO
KULTURY

Klady a zápory dotací v památkách

Výroční konference IROP

Kulturní dědictví ze strukturálních fondů

Centrum sklářského umění Huť František v Sázavě

24. 10. 2017

John Ruskin

(1819- 1900)

„...památky nepatří nám, ale těm, kteří je vytvořili, a těm, kteří přijdou po nás. Ten nejlepší přístup k minulosti je respekt a úcta.“

Sedm lamp architektury, 1849

I.

„Památky jsou naše moře“, ale...

- Máme hodně památek – vědomí, že památky „jsou naše moře“ zakořenilo, většině společnosti na památkách záleží.
- Bohatství památkového fondu ČR má i své slabé stránky: Řada památek je ve špatném stavu, jen menší procento z nich má své využití.
- Neznáme, jaký je stav památkového fondu a máme jen velmi hrubý odhad celkové potřeby financí na jeho záchranu, obnovu a údržbu. Vnitřní dluh na památkách, byť není přesně definován, je stále varující.
- Nadále se málo věnujeme ekonomické stránce nakládání s památkovým fondem – v zahraničí je to jinak.
- Nemáme ani analytické přehledy o tom, jaké prostředky z veřejných rozpočtů a s jakými efekty ročně plynou do oblasti nakládání s památkovým fondem.
- Dotace z památkových programů MK mají dlouhodobě dvě základní záporné charakteristiky:
 - Nejsou dostatečným nástrojem kompenzace veřejného zájmu.
 - V případě náročnějších projektů jsou „drahými“ penězi.

Památkový fond ČR

(údaj dle Monumentu ke dni 31. 12. 2016).

Kulturní památky nemovité	40 410
Kulturní památky movité	48 535
Národní kulturní památky	304 (2017+ 15)
Památky UNESCO	12
Městské památkové rezervace	40
Městské památkové zóny	255
Vesnické památkové rezervace	61
Vesnické památkové zóny	212
Krajinné památkové zóny	25
Archeologické památkové rezervace	8
Nejohroženější památky	788

Nakládání s památkovým fondem

Procesy a činnosti naplňování základních funkcí:

A) Ochrana památkového fondu

- a) vymezování součástí památkového fondu
- b) evidence památkového fondu
- c) stanovování ochranných režimů

B) Uchovávání památkového fondu

- a) užívání a správa památkového fondu
- b) konzervace, restaurování a jiné zásahy do památkového fondu – movitých a nemovitých památek
- c) regenerace památkového fondu – historických sídel a krajiny

C) Poznávání památkového fondu

- a) vědecký výzkum památkového fondu
- b) monitoring památkového fondu
- c) pravidelná inventarizace a aktualizace údajů památkového fondu

D) Zprostředkování (prezentace) hodnot památkového fondu

- a) prezentace památkového fondu
- b) vzdělávací činnosti v oblasti památkového fondu
- c) propagace památkového fondu

Problematika financování nakládání s památkovým fondem

Problematika financování památek → ekonomika nakládání s památkovým fondem

Památkový fond → kulturní kapitál → kapitál v pravém slova smyslu

Ekonomika památek - důležité aspekty:

- Památky:
 - movité/ nemovité
 - individuální/plošné
- Vlastnictví:
 - privátní
 - veřejné
- Ekonomická podstata nakládání:
 - podnikání
 - nepodnikání
- Finanční zdroje:
 - veřejné
 - privátní

Komplexní pohled na stav a vývoj ekonomiky památkového fondu v ČR dosud stále není k dispozici.

Ekonomické aspekty dědictví – téma silně akcentované v některých evropských zemích, u nás Popelkou

<https://historicengland.org.uk/research/heritage-counts/heritage-and-the-economy/>

HERITAGE COUNTS 2017 Heritage and the Economy

Heritage is an important source of employment and draws millions of visitors each year. England's unique collection of historic buildings provides premises for businesses, homes for residents and can help reverse decline in town centres.

Headline findings

£16.4 Billion

Heritage tourism generated £16.4 billion in spending by domestic and international visitors.

£9.6 Billion

Repair and maintenance of historic buildings directly generated £9.6 billion in construction sector output.

£11.9 Billion
Gross Value Added (GVA)

2% national GVA

278,000

278,000 people are employed in heritage.

cutting through complexity

Analýza výdajů státu na podporu péče o památkový fond v ČR

10. července 2015

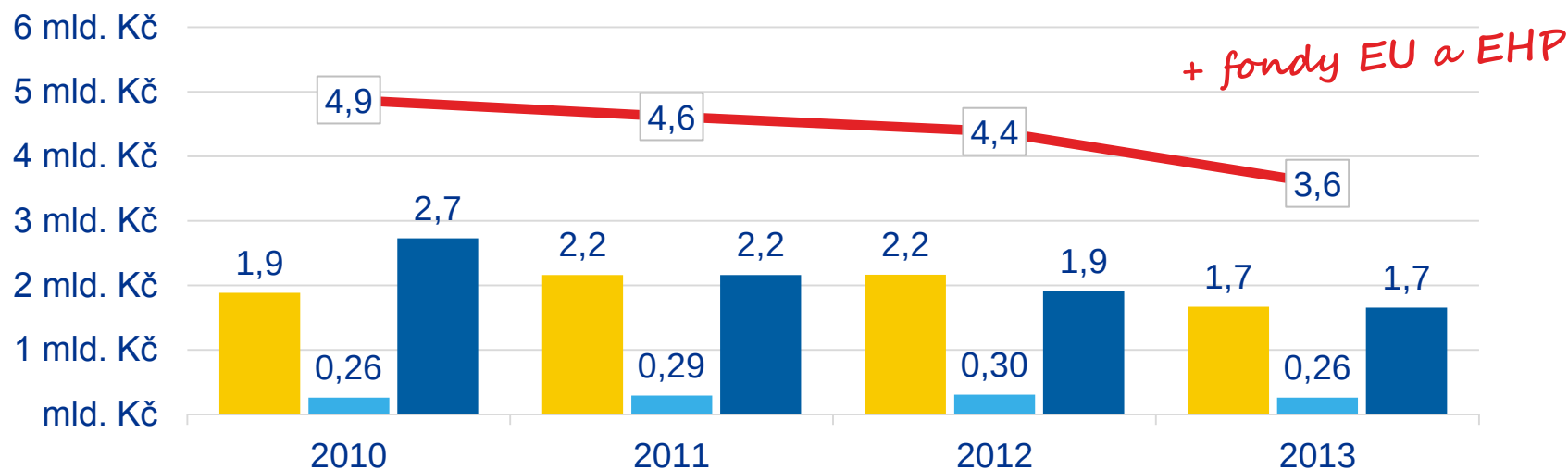

<http://budejovice.idnes.cz/>

Analýza výdajů státu na podporu péče o památkový fond v ČR

Investiční a provozní financování péče o památkový fond

Financování péče o památkový fond z veřejných zdrojů v letech 2010 – 2013 (v mld. Kč)

Ministerstvo kultury ČR

Kraje

Obce

Celkové veřejné výdaje

25 % z prostředků je rozdělováno v dotačních programech ministerstva

Zdroj: Ministerstvo financí - MONITOR, Rozpočet obce, analýza KPMG

Analýza technického stavu kulturních památek v ČR –nákladovost

- MK v rámci analýzy stavebně technického stavu nemovitých KP mapuje cca 60 % památek. Jednou za 3 roky je zhodnocen stav KP zařazených do uvedené analýzy a oznámkován na škále 1-5 (přičemž známka 5 značí zanikající objekt, který vyžaduje četné opravy či celkovou obnovu). Památky se známkou 3-5 značí stav, který je třeba řešit opravou památky.
- Mezi roky 2008 a 2014 se celková známka zlepšila v průměru o 0,07 na škále od 1,00 (nejlepší stav) do 5,00 (nejhorší stav).
- Pro odhad celkových nákladů na opravu KP se známkou 3-5 byl analyzován celkový počet památek, tedy více než 40 tisíc. Za 40 % památek, které nejsou zahrnuty do analýzy stavebně technického stavu, byla nákladovost dopočítána na základě 60 % analyzovaných památek.
- Analyzované památky byly rozřazeny do 9 kategorií podle druhu (zámek, hrad, kostel, kaple a další) a expertním odhadem byly stanoveny průměrné náklady na potřebnou opravu památek v každé kategorii a při každém stupni poškození (3-5) –celkovou opravou je myšlen konečný stav památky, který je možné ohodnotit známkou 1.

Známka	Počet památek	Odhad celkových nákladů na opravu památek (rozdělené podle stavu poškození)
3	10 669	212 mld. Kč
4	2 091	73 mld. Kč
5	613	32 mld. Kč
Celkem		318 mld. Kč

II.

Veřejné rozpočty státu a ÚSC nestačí pokrýt potřeby spojené s dobrým hospodařením s památkovým fondem

- **Možnosti státu řešit stav památkového fondu ČR jsou stále nedostatečné (nepokrývají ani kompenzaci za omezení vlastnických práv). Tyto nástroje neumožňují zásadní systémové změny u objektů, vyžadujících náročné zásahy. To nejsou schopny zabezpečit ani pro všechny památky ve státním vlastnictví.**
- **Fondy EU znamenají pro památkový fond unikátní příležitost. V případě jejího racionálního uchopení i zásadní přínos a systémovou změnu v dějinách mnoha významných památkových objektů.**

Zák. č. 1/1993 Sb., ÚSTAVA ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 16. prosince 1992

PREAMBULE

My, občané České republiky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku,
v čase obnovy samostatného českého státu,
věrni všem dobrým tradicím dávné státnosti zemí Koruny české i státnosti československé,
odhodláni budovat, chránit a rozvíjet Českou republiku v duchu nedotknutelných hodnot lidské důstojnosti a svobody jako vlast rovnoprávných, svobodných občanů, kteří jsou si vědomi svých povinností vůči druhým a zodpovědnosti vůči celku, jako svobodný a demokratický stát, založený na úctě k lidským právům a na zásadách občanské společnosti,
jako součást rodiny evropských a světových demokracií,
odhodláni společně střežit a rozvíjet zděděné přírodní a kulturní, hmotné a duchovní bohatství,
odhodláni řídit se všemi osvědčenými principy právního státu,
prostřednictvím svých svobodně zvolených zástupců přijímáme tuto Ústavu České republiky

Veřejný zájem a památkový fond

- Jedním z veřejných zájmů ČR je zájem na jejím hmotném kulturním dědictví, tedy historicky vzniklých kulturních hodnotách tvořících součást prostředí života současné a budoucí společnosti. Významným segmentem hmotného kulturního dědictví je památkový fond, jehož součástí jsou i krajinářské kompozice jako součást kulturní krajiny.
- Tento **veřejný zájem** na ochraně a uchovávání památkového fondu, na jeho poznávání a na jeho zprostředkování je vyjádřen **v úvodních ustanoveních zákona o státní památkové péči**.
- Hlavním **prostředkem pro realizaci uvedeného veřejného zájmu je systém nakládání s památkovým fondem ČR (zkráceně památkové péče)**. Jde o soubor činností, které zabezpečují naplňování veřejného zájmu na tomto úseku. To je realizováno samotnou činností vlastníka součásti památkového fondu, správních orgánů a odborných organizací, dále činnostmi, jako je vědecké bádání, hodnocení a dokumentace památkového fondu včetně jeho potenciálu, výchovou a vzděláváním odborníků v oboru péče o památky a aktivitami umožňujícími zprostředkování památkového fondu veřejnosti.

Kompenzace veřejného zájmu na úseku památkové péče

- Vyplývá z čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, který stanoví, že nucené omezení vlastnického práva je mimo jiné možné jen za náhradu.
- Uskutečňuje se prostřednictvím **tří skupin nástrojů:**
 - **Nepeněžitě**
 - **Daňové**
 - **Finanční**

Financování činností spojených s nakládáním s památkovým fondem z rozpočtu MK

- Příspěvek pro NPÚ
- **Tzv. památkové dotační programy**
- Mechanismy EHP/Norsko
- Výdaje na výzkum, vývoj a inovace
- Programy ISPROFIN (EDS/SMVS Evidenčně dotační systém a Správa majetku ve vlastnictví státu):
 - Program péče o národní kulturní poklad
 - Rozvoj a obnova technické základny státních kulturních zařízení, vč. Společných projektů spolufinancovaných z prostředků finančního mechanismu EHP/Norsko
 - Záchrana a obnova kulturních památek
- Státní fond kultury ČR

Zákonné zmocnění k financování - zákon č. 20/1987 Sb. České národní rady ze dne 30. března 1987, o státní památkové péči

§ 16

Příspěvek na zachování a obnovu kulturní památky

(1) Vlastníku kulturní památky může **obec nebo kraj** na jeho žádost poskytnout ze svých rozpočtových prostředků, jde-li o zvlášť odůvodněný případ, příspěvek na zvýšené náklady spojené se zachováním nebo obnovou kulturní památky za účelem jejího účinnějšího společenského uplatnění. Příspěvek může poskytnout i tehdy, nemůže-li vlastník kulturní památky uhradit z vlastních prostředků náklady spojené se zachováním nebo obnovou kulturní památky.

(2) V případě mimořádného společenského zájmu na zachování kulturní památky může na obnovu kulturní památky poskytnout **ze státního rozpočtu příspěvek ministerstvo kultury buď přímo, nebo prostřednictvím krajského úřadu, nebo prostřednictvím obecního úřadu obce s rozšířenou působností.**

(3) Podrobnosti o poskytování příspěvku na zachování a obnovu kulturní památky stanoví obecně závazný právní předpis.

Tzv. památkové programy Ministerstva kultury ČR

Památkové programy MK:

- Na obnovu kulturních památek:
 1. Program záchrany architektonického dědictví
 2. Havarijní program
 3. Program péče o vesnické památkové rezervace a vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny
 4. Program restaurování movitých kulturních památek
 5. Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón
 6. program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností
- Dalšími programy v oblasti památkové péče Ministerstva kultury jsou:
 1. Podpora kulturních aktivit občanských sdružení v památkové péči
 2. program Podpora pro památky UNESCO

Problém:

Památkové programy neumožňují kompenzovat veřejný zájem v oblasti některých klíčových činnostech (např. příprava akce obnovy, údržba památkového objekt)

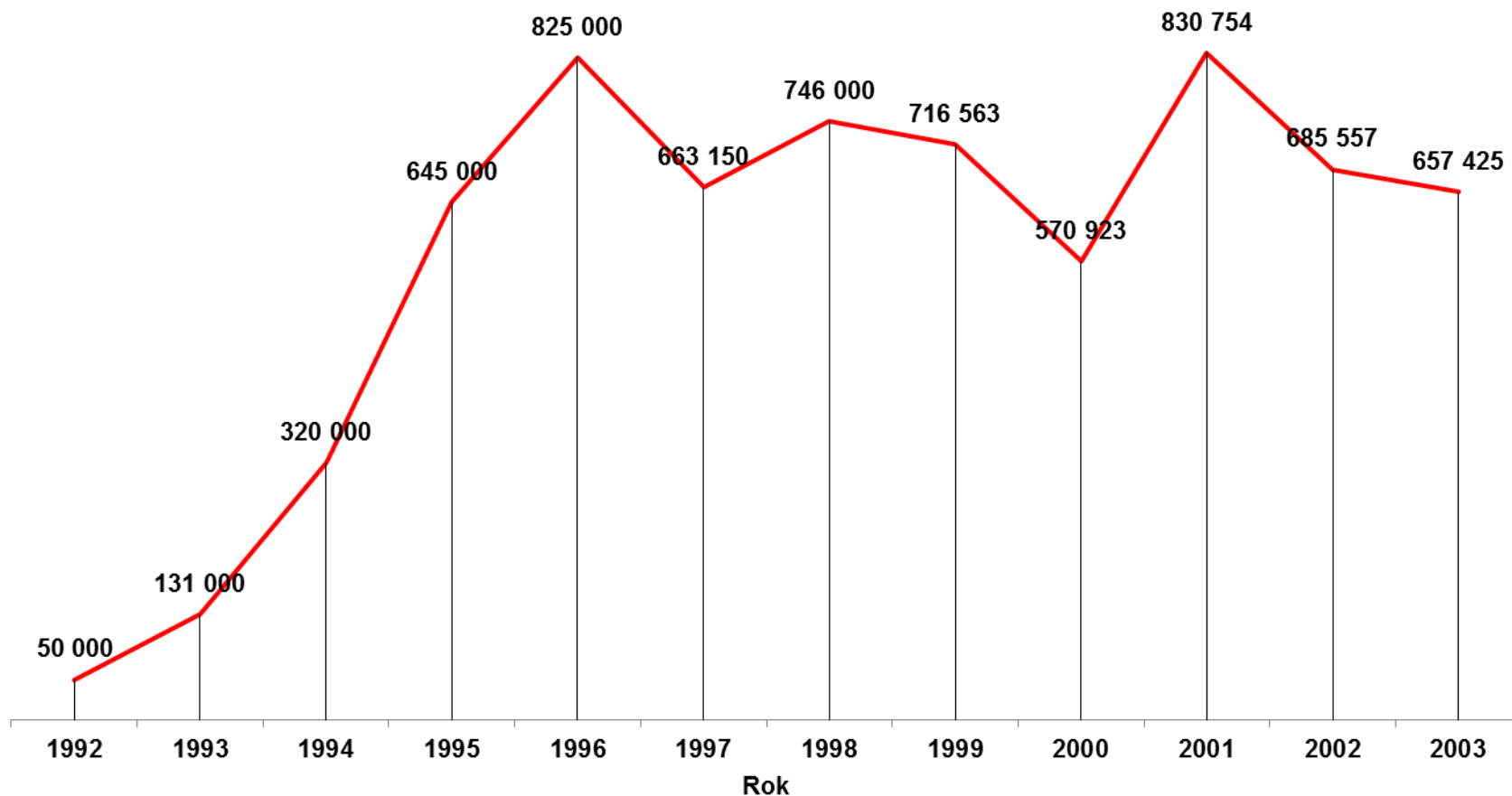
Finanční vybavení památkových programů MK v období 1992-2003

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Program záchrany architektonického dědictví				300 000	430 000	320 000	335 000	326 175	253 195	420 784	365 565	377 425
Program regenerace MPR a MPZ		80 000	275 000	300 000	350 000	292 000	320 000	302 419	245 000	300 000	240 000	175 000
Program péče o VPR, VPZ a KPZ						15 000	20 000	17 011	15 000	25 000	15 000	20 000
Program restaurování movitých kulturních památek							30 000	26 587	15 185	24 970	14 992	25 000
Havarijní program	50 000	51 000	45 000	45 000	45 000	36 150	41 000	34 871	32 500	50 000	40 000	50 000
Program podpory záchranných archeologických výzkumů								9 500	10 043	10 000	10 000	10 000
Program podpory pro památky UNESCO												
Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností												
Celkem programy	50 000	131 000	320 000	645 000	825 000	663 150	746 000	716 563	570 923	830 754	685 557	657 425

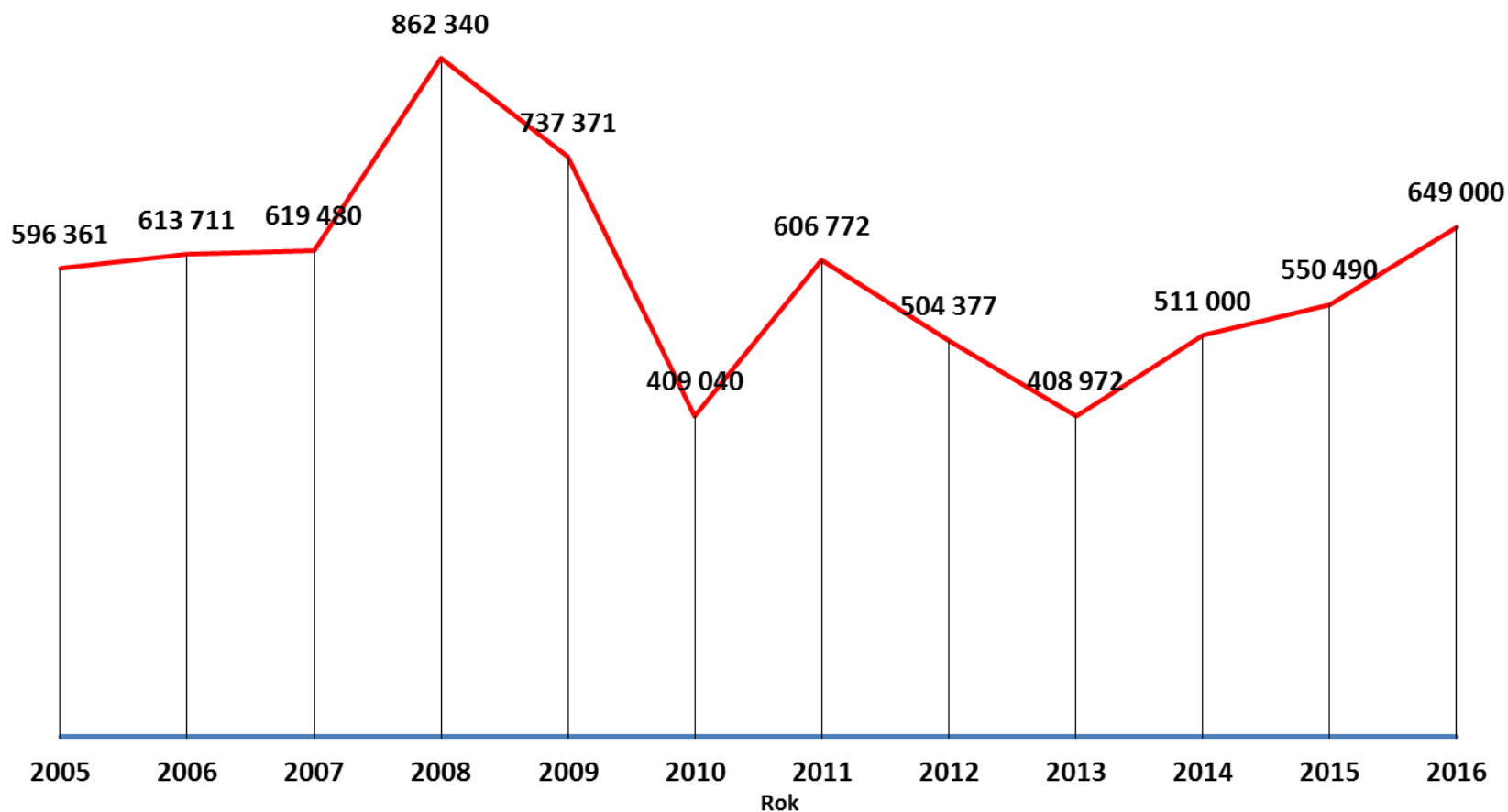
Finanční vybavení památkových programů MK v období 2004-2016

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Program záchrany architektonického dědictví	336 361	351 000	344 160	355 000	272 000	196 144	211 500	130 764	103 700	151 000	177 775	190 000
Program regenerace MPR a MPZ	160 000	160 000	161 500	144 000	150 000	113 498	137 000	137 000	100 000	140 000	148 292	170 000
Program péče o VPR, VPZ a KPZ	18 000	18 000	18 000	25 000	15 000	12 520	15 000	11 013	15 000	20 000	20 000	30 000
Program restaurování movitých kulturních památek	18 000	19 000	18 000	21 000	14 000	10 850	13 000	6 478	10 000	14 000	14 000	24 000
Havarijní program	55 000	61 711	73 820	95 000	100 371	72 689	76 772	61 994	50 272	55 000	55 000	75 000
Program podpory záchranných archeologických výzkumů	9 000	4 000	4 000	4 340	5 000	3 339	4 000	x	x	x	x	x
Program podpory pro památky UNESCO				18 000	11 000	6 654	7 000	7 000	5 000	6 000	5 398	6 000
Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností				200 000	170 000	125 823	142 500	150 128	100 000	125 000	129 525	154 000
Celkem programy	596 361	613 711	619 480	862 340	737 371	409 040	606 772	504 377	408 972	511 000	550 490	649 000

Finanční vybavení památkových programů MK v období 1992-2003 v tis. Kč

Finanční vybavení památkových programů MK v období 2004-2016 v tis. Kč

Roční vyhodnocování dotačních programů MK

**MINISTERSTVO
KULTURY**

Vyhledat

EN

Kopírovat

MINISTERSTVO

STRUKTURA

PODPORA KULTURY

KREATIVNÍ ČESKO

NOVINKY A MÉDIA

KONTAKTY

[Úvodní stránka](#) / [Struktura](#) / [Kulturní dědictví](#) / [Památková péče](#) / [Dotační programy](#) / [Havarijní program](#)

Havarijní program

Finanční prostředky Havarijního programu jsou určeny na záchranu nemovitých kulturních památek v havarijním technickém stavu, zejména na jejich statické a celkové stavební zajištění, vč. restaurátorských prací a na opravy krovů a střech (včetně opravy nebo provedení klempířských a zámečnických prací, komínů a hlavní římsy budovy).

Ministerstvo kultury, odbor památkové péče, vyhlašuje ke dni 1. prosince 2016 dotační program na obnovu kulturních památek pro rok 2017. Návrhy na zařazení akce obnovy nemovité kulturní památky do programu jsou přijímány do 31. ledna 2017 na místně příslušných územních odborných pracovištích Národního památkového ústavu.

- [Vyhodnocení Havarijního programu za rok 2016](#)
- [Vyhodnocení Havarijního programu za rok 2015](#)
- [Vyhodnocení Havarijního programu za rok 2014](#)
- [Vyhodnocení Havarijního programu za rok 2013](#)

Soubory ke stažení

[Přehled navržených příspěvků programu na rok 2017](#) (.pdf, 449.5 kB)

Kulturní dědictví

Profesionální umění

Literatura a knihovny

Média a audiovizie

Autorské právo

Zahraniční vztahy

Evropské záležitosti

Výzkum a vývoj

Církev a náboženské společnosti

Regionální a národnostní kultura

Výroční rekapitulace PR MPR a MPZ a PZAD

III.

Evropské peníze – unikátní příležitost pro náš památkový fond.

- **Zkušenost z dlouhodobé účasti v národních památkových dotačních programech.**
- **První zkušenosti s fondy EU - SROP (programovacím období 2004-2006) a ROP.**
- **IOP –před startem velké obavy spojené s otázkou: „Nepřinesou velké peníze pro památky více škody než užitku?“**
- **IOP – nastavení vedeno myšlenkou přispět trvale k lepšímu budoucímu nakládání s památkovým fondem (vzorová obnova, metodická centra a metodiky).**
- **Závěrečné hodnocení IOP – podle zadání EU. Vyhodnocení potvrdilo některé známé poznatky týkající se památek. Identifikovaná zkušenost s IOP převážně procesní, administrativní a ekonomická, méně z pohledu památkové péče.**

Památkové programy MK – výborná příprava na využití evropských programů

**20 LET PROGRAMU REGENERACE
MĚSTSKÝCH PAMÁTKOVÝCH REZERVACÍ
A MĚSTSKÝCH PAMÁTKOVÝCH ZÓN**

1992 - 2012

**20 LET PROGRAMU REGENERACE
MĚSTSKÝCH PAMÁTKOVÝCH REZERVACÍ
A MĚSTSKÝCH PAMÁTKOVÝCH ZÓN**

1992 - 2012

Kamila Matoušková

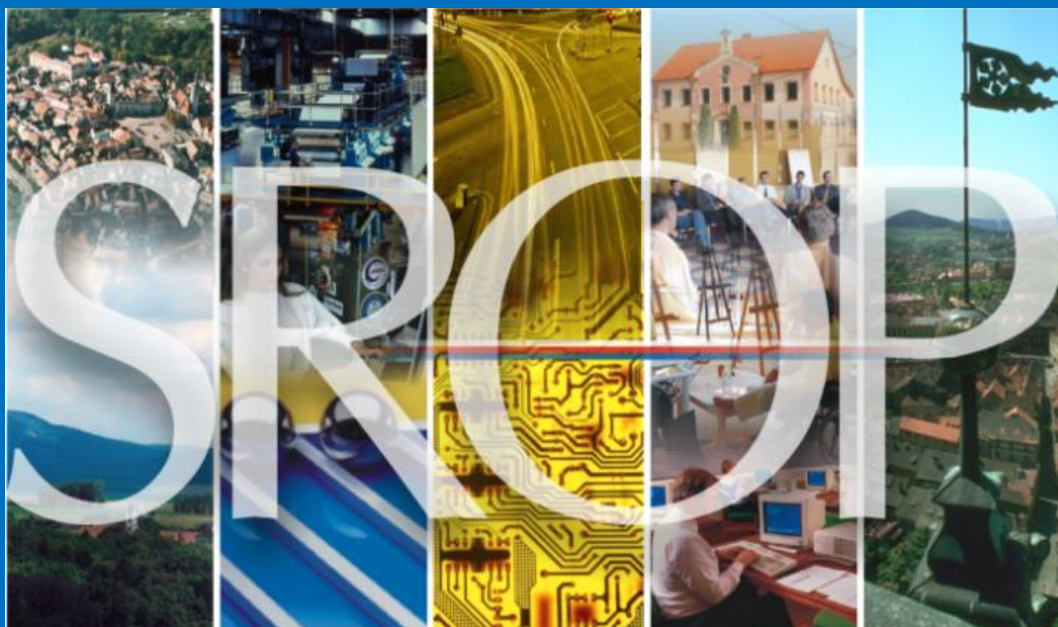
Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska
Praha 2012

IOP -oblast intervence 5.1. Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví

Využití zkušenosti z PZAD - ilustrativní příklady

Projekt IOP	Výše dotace z EU	PZAD
Oprava kláštera premonstrátů Teplá	422 464 451,00 Kč	37 147 000,00 Kč (1998-2014)
Zpřístupnění a nové využití NKP Vítkovice	413 428 380,00 Kč	
Terezín - projekt oživení historických památek	398 277 526,00 Kč	
Zámecká jízdárna v Lednici - multifunkční centrum	388 896 295,00 Kč	
Kuks - Granátové jablko	374 069 750,00 Kč	36 724 000,00 Kč (1996-2008)
Revitalizace zámeckého návrší v Litomyšli	334 899 992,00 Kč	
Velehrad - Centrum kulturního dialogu západní a východní Evropy	291 901 027,00 Kč	
Centrum stavitelského dědictví v Plasích	286 744 914,00 Kč	
Národní centrum zahradní kultury v Kroměříži	285 658 428,00 Kč	
Oprava kláštera v Českém Krumlově	274 762 235,00 Kč	
Hřebčín v Kladrubech nad Labem	254 567 944,00 Kč	
Revitalizace židovských památek v České republice	237 667 429,00 Kč	
Veltrusy - Schola naturalis - revitalizace zámku Veltrusy a centrum Evropské úmluvy o krajině	196 834 139,00 Kč	
Oprava kláštera v Broumově	166 363 829,00 Kč	53 769 000,00 Kč (1996-2014)
Zpřístupnění a nové využití dolu Hlubina	162 826 083,00 Kč	
Svatá Hora u Příbrami	162 514 756,00 Kč	
Národní centrum divadla a tance	155 327 172,00 Kč	49 462 000,00 Kč (1995-2008)
Nová tvář vily Stiassni v Brně	152 135 956,00 Kč	
Vila Tugendhat	131 433 295,00 Kč	
Národní muzeum fotografie a dílna tapisérií v Jindřichově Hradci	130 993 764,00 Kč	
Centrum sklářského umění Hut' František v Sázavě	110 238 350,00 Kč	
Dačického dům v Kutné Hoře	70 311 804,00 Kč	
Barokní Velehrad	63 838 819,00 Kč	
Kostel Narození Panny Marie v Želivě	46 786 859,00 Kč	
Centrum třeboňského rybníkářského dědictví	26 484 895,00 Kč	

Financování památek ze Společného regionálního operačního programu

K čemu je dobrá zkušenost z 2004-2006

- Zkušenost konkrétních žadatelů (vlastníků památek) s využitím SF při rekonstrukci památek + rizika v projektovém řízení (vícenáklady, zpoždování harmonogramu, výběrová řízení, cash flow apod.)
- Důležitým aspektem a zkušeností je následné využití a 5 let (!!!) udržitelnost zrekonstruovaných památek
- Zkušenost s kombinací „měkkých projektů“ (propagace cestovního ruchu) a „investičních projektů“ (konkrétní rekonstrukce)
- Zkušenost s řízením projektů je plně přenositelná i do období 2007-2013
- → doporučujeme před rozhodnutím pustit se do realizace projektu konzultovat zkušenosti s žadateli a úspěšnými realizátory z období 2004-2006

Oblast intervence

5.1 Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví

Podporované aktivity	Oprávnění žadatelé	Výzva č.	Datum vyhlášení výzvy	Datum ukončení výzvy
Aktivita a) Vytváření a zefektivňování národních metodických center pro vybrané oblasti kulturního dědictví	organizační složky státu a jimi zřizované přísp. organizace podle zákona; nestátní neziskové organizace	MK 1	5.12.2008	31.12.2012
		MMR 24	25.4.2014	30.6.2014
Aktivita b) Realizace vzorových projektů obnovy a využití nejvýznamnějších součástí nemovitého památkového fondu České republiky	organizační složky státu a jimi zřizované přísp. organizace; nestátní neziskové organizace, obce a jimi zřizované organizace; svazky obcí a zájmová sdružení právnických osob	MK 1	5.12.2008	31.12.2012
		MK 3	24.10.2011	30.12.2011
		MMR 24	25.4.2014	30.6.2014
Aktivita c) Zdokonalení infrastruktury pro moderní kulturní služby s vyšší přidanou hodnotou	organizační složky státu a jimi zřizované přísp. organizace; nestátní neziskové organizace a zájmová sdružení právnických osob	MK 2	25.6.2010	21.9.2010

IOP- indikátory pro oblast intervence 5.1

- **Indikátor výstupu 410401**
Počet zregenerovaných nemovitých kulturních památek
- **Indikátor výstupu 410402**
Počet nově vybudovaných či zmodernizovaných kulturních zařízení
- **Indikátor výsledku 410404**
Počet vytvořených metodik v oblasti kulturního dědictví
- **Indikátor výsledku 410411**
Zvýšení počtu návštěvníků památek a kulturních zařízení

Dokument „Zkušenosti z realizace programů v programovém období 2007 – 2013“

Kulturní a přírodní dědictví

I.

- Pokud se investují prostředky do zpřístupnění a využívání kulturního a přírodního dědictví, je nezbytné provázet realizaci projektu vhodnou propagací.
- Aktivita na podporu zpřístupnění kulturního a přírodního dědictví dokáží v některých případech zmírňovat socioekonomické regionální disparity a v řadě případů tak představují jedinou ekonomicky udržitelnou aktivitu v území s velmi omezenými podmínkami pro výrobní činnosti.
- **Památkový fond ČR je dlouhodobě podfinancovaný, jsou tu problémy s nevyřešeným vlastnictvím, evidencí a způsobem monitorování památek. Zejména obce nemají ze svých zdrojů možnost rozsáhlejších rekonstrukcí památek či alespoň zakonzervování stávajícího stavu.**
- S pomocí evropských fondů bylo v letech 2007-2013 dosaženo pokroku v podpoře v oblasti kulturně-historických památek. Oblast kulturního dědictví byla podporována z IOP, z regionálních operačních programů a z Programu rozvoje venkova. Oblast cestovního ruchu byla podporována taktéž z IOP, z regionálních operačních programů a z programů přeshraniční spolupráce.
- **V IOP šlo o zejména o vzorové projekty obnovy a využití nejvýznamnějších součástí nemovitého památkového fondu ČR – památky UNESCO nebo národní kulturní památky. Na základě zkušeností z obnovy těchto památek budou způsobilé výdaje omezeny z 500 mil. Kč na nižší částku. Jednalo se o projekty s několikaletou dobou realizace.**
- Jako poučení z IOP bude také řešena v oblasti kulturního a přírodního dědictví v IROP veřejná podpora blokovou výjimkou.

Dokument „Zkušenosti z realizace programů v programovém období 2007 – 2013“

Kulturní a přírodní dědictví

II.

- **Důležitou zkušeností je nepředvídatelnost archeologických nálezů a s tím souvisejícími posuny termínů realizace a vznik vícenákladů.**
- Regionální operační programy na podporu národních kulturních památek z IOP navazovaly tematicky a místně specifickými výzvami k předkládání projektů v oblasti rozvoje cestovního ruchu či dopravní infrastruktury.
- V regionálních operačních programech byla oblast kultury úzce provázána ve společné prioritní ose s cestovním ruchem. Cílem prioritní osy zaměřené na cestovní ruch v ROP bylo zlepšení atraktivnosti příslušného regionu pro účely cestovního ruchu zlepšením jeho infrastruktury, služeb, informovanosti a propagace. Z oblasti kultury šlo zejména o stavební úpravy kulturních památek, technických památek nebo kulturních zajímavostí se záměrem využití pro cestovní ruch včetně návazné infrastruktury. V rámci výše uvedených aktivit bylo podpořeno i vybudování návazné/doplňkové infrastruktury cestovního ruchu, především komunikací vedoucích k objektům cestovního ruchu včetně parkovišť, a zajištění propagace, ale pouze v návaznosti na výše uvedené aktivity.
- V souladu s Pozičním dokumentem nejsou do IROP zařazeny komerční turistické zařízení jako hotely, volnočasová zařízení a lázně. Obdobně nebudou financovány plošné propagační kampaně např. propagující ČR jako destinaci cestovního ruchu.

Kontroly týkající se projektů IOP v rámci resortu MK

Kontroly NKÚ v rámci programového období 2007-2013

- Kontrolní akce č. 08/23 – Hospodaření příspěvkových organizací s majetkem státu a s prostředky státního rozpočtu poskytnutými z kapitoly Ministerstvo kultury
- Kontrolní akce č. 10/16 – Majetek státu, se kterým jsou příslušná hospodařit vybraná muzea
- Kontrolní akce č. 12/02 – Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na realizaci Integrovaného operačního programu
- Kontrolní akce č. 14/29 - Peněžní prostředky vynakládané na úhradu nákladů z činnosti a hospodaření s majetkem státu u vybraných příspěvkových organizací

Zjištění s vysokou mírou závažnosti

- Riziko nedovolené veřejné podpory
- Minimum podkladů k posouzení 3E
- Nedostatečné provádění kontrol
- Nedostatečné hodnocení rizikovosti projektů
- Časové prodlevy při administraci projektů
- Časové prodlevy při refundaci žádostí o platbu

Reakce MK na zjištěné problematické oblasti

Většina zjištění NKÚ s vysokou mírou závažnosti byla způsobena akutním nedostatkem kvalifikovaných zaměstnanců na MK a absencí jednotné resortní metodiky pro řízení projektů.

Opatření přijatá MK:

- **Vytvoření nástroje projektového řízení – Metodika projektového řízení MK** (Projekt spolufinancovaný z OPLZZ – Vytvoření a implementace jednotné resortní metodiky projektového řízení Ministerstva kultury)
- **Založení Projektové kanceláře MK** (Projekt z OP Z – Rozvoj a provoz projektové kanceláře Ministerstva kultury)

IV.

IROP – další šance pro památky a památkovou péči.

- **Jiná filosofie podpory než u IOP (méně peněz na projekt, vymezený okruh podporovaných součástí památkového fondu).**
- **Podmínkou nová kulturní kapacita (zpřístupnění veřejnosti).**
- **Menší důraz na trvalé výstupy památkového charakteru (kromě samotné obnovy).**
- **Práce se žadateli, výměna zkušeností.**

SPECIFICKÝ CÍL 3.1: Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví

- Cíl: zachovat, ochránit a rozvíjet potenciál kulturního dědictví a využít ho k vyváženému rozvoji území.
- Alokace: **425 mil. EUR (ERDF, cca 9 % celkové alokace IROP) cca 13 mld. Kč včetně národního kofinancování**
- Aktivita:
 - A) Revitalizace souboru vybraných památek
 - B) Zefektivnění ochrany a využívání sbírkových fondů a jejich zpřístupnění (muzea)
 - C) Zefektivnění ochrany a využívání knihovních fondů a jejich zpřístupnění (knihovny)
- 13. výzva IROP „Revitalizace vybraných památek“ I -ukončení příjmu žádostí o podporu: 31. 3. 2016
- 52. výzva IROP „Revitalizace vybraných památek“ II - ukončení příjmu žádostí o podporu: 28. 3. 2017
- Max. **123 282 000 Kč** pro památky zařazené na Indikativní seznam světového dědictví UNESCO, pro národní kulturní památky a památky evidované v Indikativním seznamu národních kulturních památek k 1. lednu 2014.
- Max. **246 565 000 Kč** pro památky zapsané na Seznam světového dědictví UNESCO.
- Min výše celkových způsobilých výdajů na jeden projekt je **5 mil. Kč.**

SEMINÁŘ PRO ŽADATELE

13. výzva IROP

„REVITALIZACE VYBRANÝCH PAMÁTEK“

7. 12. 2015
Praha

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

MINISTERSTVO
KULTURY

SEMINÁŘ PRO ŽADATELE 52. výzvy IROP

Revitalizace vybraných památek II.

4. 10. 2016
Praha

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

MINISTERSTVO
KULTURY

2/2017

ČTVRTLETNÍK INTEGROVANÉHO REGIONÁLNÍHO OPERAČNÍHO PROGRAMU

ZPRAVODAJ IROP

Jak IROP přispívá k obnově kulturních památek?

str. 3

Další pozitivní změny v podpoře energetických úspor bytových domů z IROP

str. 10

Barokní hospital Kuks oceněný prestižní cenou Europa Nostra

str. 5

MK a IROP

IROP- specifický cíl 3.1 MK v tomto specifickém cíli:

- vystupuje v roli věcného garanta
- připravilo mandatorní dokument „**Integrovaná strategie podpory kultury**“
- je garantem indikativních seznamů NKP a UNESCO.

Odbor projektového řízení a informačních technologií

- spolupracuje za ministerstvo s dalšími resorty a jinými subjekty na přípravě a implementaci operačních programů,
- zajišťuje členství v pracovních skupinách a dalších platformách souvisejících s programovým obdobím Evropské unie 2014 – 2020,
- **plní roli věcného garanta v rámci Integrovaného regionálního operačního programu (dále jen „IROP“) a v souvislosti s tím se podílí na tvorbě Programového dokumentu IROP (Specifický cíl 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví), na hodnoticích kritériích, uznatelných výdajích, přípravě výzev apod., zajišťuje účast v Pracovním týmu pro SC 3.1 Kultura, v Pracovní skupině pro přípravu výzev IROP a v Monitorovacím výboru IROP,**
- koncipuje a koordinuje strategické národní rozvojové dokumenty a dokumenty související s čerpáním prostředků z Evropské unie, s výjimkou oborových koncepcí a strategií, které jsou v gesci jiných organizačních útvarů,

PO MK a IROP

Projekty v SC 3.1

- **V rámci SC 3.1 plánuje MK a jeho PO celkem 24 projektových záměrů, kde u**
- 12 je již vydáno rozhodnutí o poskytnutí dotace (RoPD),
- 1 je schválení ze strany MMR
- 11 je fáze rozpracování (9 projektů se předpokládá podat v roce 2017 a 2 v roce 2018)
- Celkový objem podílu EU ve výši 2 713 426 043,52 Kč.
- Pro rok 2018 eviduje MK dalších 17 rozpracovaných projektových záměrů v celkové alokaci 207 324 316,00 Kč.

Významné již schválené projekty v SC 3.1

- Skleníková expozice Arboretum Nový Dvůr (119 mil. Kč)
- Rozvoj depozitárního areálu Čelákovice (118 mil. Kč)
- PERNŠTEJN – vrchnostenská okrasná zahrada (117 mil. Kč)
- Slatiňany – šlechtická škola v přírodě (113 mil. Kč)
- Projekt Horní zámek Vimperk (Winterberg) „Probouzení zimního zámku“ (110 mil. Kč)
- Klášter Plasy, obnova opatské rezidence a revitalizace prohlídkové trasy (120 mil Kč)

V.

Evropské peníze a památky hodnotící pohled z pohledu nakládání s památkovým fondem

- **Příprava, realizace a zabezpečení udržitelnosti projektů s využitím fondů EU je novým fenoménem v oblasti nakládání s památkovým fondem v ČR.**
- **Evropské dotace v oblasti památkového fondu mají své kladné i záporné stránky.**
- **Lze identifikovat a dále analyzovat pozitiva a negativa prostředí a podmínek, ve kterých se obehrává proces využití evropských peněz v památkách.**
- **Lze identifikovat a dále analyzovat klady a zápory , které vyvolává proces přípravy, realizace a zabezpečení udržitelnosti projektů financovaných s využitím evropských fondů.**

Klady

- Pozitivní vztah veřejnosti k památkám.
 - Památkový fond je stále více chápán jako kapitál, který generuje zisky.
 - Tradičně poměrně vysoká úroveň státní památkové péče.
 - Využití zkušeností žadatelů z národních dotačních programů.
-
- Fondy EU řeší nedostatek peněz na památky obecně .
 - Mentalita „využít příležitost“ (mobilizuje odhodlání k zásadnímu řešení).
 - Umožňují realizovat komplexní projekt.
 - Vracejí památky do života – akcent na zpřístupnění památkových hodnot pro veřejnost.
 - Mobilizují síly odborné i výkonné složky SPP.
 - Přinášejí nové odborné poznatky a zkušenosti.
 - Otevírají památkové péči nové otázky (přístupy, technologie, vztah památka a nová architektura atp.)
 - Rozšiřují kulturní infrastrukturu (zpřístupněná památka nová kulturní kapacita).
 - Přímé dopady na ekonomiku (nová kapacita – růst zaměstnanosti).
 - Zprostředkované dopady na ekonomiku (práce pro kulturní odvětví, pro stavební odvětví....).
 - Pozitivní dopady na trh pracovních sil (nové vzdělávací programy pro profese, kterých se nedostává)
 - Úspěšné projekty posilují prestiž památkové péče a motivují vlastníky.
 - Zkušenosti s národními i evropskými dotacemi do památek jsou přínosem pro výkon památkové péče související s projekty v rámci IROP.

Zápory

- Náročnost a těžkopádnost administrativních procesů spojených s nakládáním s památkovým fondem (zejména stavební a památkový zákon a 218/2000 Sb. a 219/2000 Sb.)
 - Zamítnutí návrhu zákona o ochraně památkového fondu.
 - Negativní dopady zákona o zadávání veřejných zakázek (ne to nejlepší, ale to nejlevnější, odvolání).
 - Disproporce na trhu práce. Nedostatek kapacit z oblasti stavebnictví, zejména ve specializovaných řemeslných odbornostech.
-
- Předmětem podpory nejsou nejcennější plošně chráněná památková území
 - Mentalita „ztratit příležitost“ (nutí ke kompromisu, vede k přecenění sil).
 - Práce pod tlakem času (ovlivňuje všechny fáze přípravy a realizace projektu).
 - Velké peníze (velké projekty) nárůst pracovní zátěže tam, kam peníze „navíc“ nedosáhnou (zejména administrativní zátěž odborných a výkonných orgánů SPP).
 - Památky- velký podíl nepoznaného, vysoká pravděpodobnost výskytu nových skutečností, se kterými se pak projekt jen obtížně vyrovnává (zejména archeologie).
 - Omezení v četnosti i kvalitě disponibilních odborných kapacit z oblasti památkové péče (SHP + další odborné průzkumy a posudky, restaurování, archeologie).
 - Administrativa dotací ze strany poskytovatelů akcentuje ekonomickou a právní stránku, věcná stránka je upozaděna.
 - Speciální pozornost vyhodnocení evropských fondů (zejména IOP) z pohledu nakládání s památkovým fondem nevěnoval NPÚ ani MK. Ani sledování a vyhodnocování dopadů IROP do oblasti nakládání s památkovým fondem není zatím věnována žádná soustředěná pozornost.

Administrativní zátěž státní památkové péče vyvolaná evropskými dotacemi

Statistický výkaz Kult (MK) 24-01

Roční výkaz o výkonech orgánů veřejné správy v přenesené působnosti týkajících se státní památkové péče krajské úřady a NKP

Zákonné zmocnění	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Závazná stanoviska vydávaná k obnově nemovitých národních kulturních památek podle ust. § 14 odst. 1 v režimu ust. § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád	350	425	390	331	448	386	492
Závazná stanoviska vydávaná k obnově nemovitých národních kulturních památek podle ust. § 14 odst. 1 v režimu ust. § 67 a násl. zákona zákona č. 500/2004 Sb., správní řád	432	465	473	422	637	683	523

IROP a PZAD

13. výzva IROP - REVITALIZACE VYBRANÝCH PAMÁTEK - SC 3.13.1
přehled 53 podpořených projektů IROP k 25. 9. 2017

Název projektu CZ	Žadatel	Příspěvek EU	PZAD v tis. Kč
NKP Klášter Kladruby - Život v řádu	Národní památkový ústav	100 340 796,60	44 117
Revitalizace areálu sv. Bartoloměje v Kolíně	Město Kolín	73 415 980,74	41 960
Obnova zámecké zdi - Slavkov u Brna	Město Slavkov u Brna	52 007 316,70	38 355
Revitalizace kláštera Osek - evropské centrum kultury a vzdělanosti	Cisterciácké opatství Osek	104 676 219,35	21 453
Obnova Kostela Nanebevzetí Panny Marie v Plasích	Římskokatolická farnost Plasy	59 463 767,05	20 620
Stará Boleslav - kolébka české státnosti - Mariánský komplex	Kolegiátní kapitula sv. Kosmy a Damiána ve Staré Boleslavi	98 682 817,72	20 612
Rekonstrukce areálu a fasády poutního chrámu Panny Marie na Chlumku v Luži	Římskokatolická farnost Luže	9 810 173,85	17 040
Obnova bývalého Dominikánského kláštera a kostela Obětování Panny Marie v Českých Budějovicích za účelem zvýšení návštěvnosti těchto památek	Biskupství českobudějovické	54 005 836,30	12 740
Zámek Dobříš - Revitalizace zámecké oranžérie a Francouzského parku	Colloredo-Mannsfeld spol. s r.o.	83 847 074,05	10 470
Revitalizace kostela sv. Jakuba Většího v Poličce s rodnou světničkou Bohuslava Martinů	Římskokatolická farnost - děkanství Polička	60 357 233,50	6 215
Pernštejn - vrchnostenská okrasná zahrada	Národní památkový ústav	98 441 253,58	5 700
ZCR - Památková obnova Zámku Červená Řečice	Zámek Šebestián, družstvo	82 502 530,00	2 420
Záchrana a využití konventu kláštera v Chotěšově	Obec Chotěšov	53 986 358,55	2 050

Evropské fondy a jejich vliv na vzdělání

Novinky.cz

Zlínský kraj ▼ Zlín ▼ Zobrazit

Vaše zprávy » Zlín

Článek od uživatele [Vlastimil Langer, PhDr.](#) Počet zhlédnutí: **203**

Nový učební obor vázaný na jedinečnost kroměřížských zahrad chce vytvořit kraj

Vysoce specializovaný učební obor Zahradník historických objektů, kde by místem odborné praxe byly kroměřížské zahrady, patřící mezi památky UNESCO, chce vytvořit Zlínský kraj.

pondělí 16. října 2017, 20:08

▲ Kroměřížské zahrady.
FOTO: Zlínský kraj

„Při jednání Rady projektu Národní centrum zahradní kultury v Kroměříži v úterý 10. října záměr na vytvoření nového učební oboru plně podpořil radní Zlínského kraje Petr Gazdík,“ uvedla krajská tisková mluvčí Renata Janečková.

„Velmi fandím iniciativě na zřízení nového církevního

Vlastimil Langer, PhDr.

Pracoval v redakcích deníků Moravský den, Zlínské noviny, Zlínský deník, v týdeníku Dobrý den s

Úspěchy v domácím prostředí

Stavební a restaurátorské práce při obnově poutního areálu kostela Nanebevzetí Panny Marie - Svatá Hora v Příbrami

<http://stavbaroku.cz/printDetail.do?Dispatch=ShowDetail&siid=1372&coid=73>

- **CENA ZA NEJLEPŠÍ REKONSTRUKCI PAMÁTKOVÉHO OBJEKTU v soutěži Stavba roku Středočeského kraje 2016**
- **Nominace na TITUL v soutěži Stavba roku 2017**
- **Cena Ministerstva kultury ČR v soutěži Stavba roku 2017**

Úspěchy mezinárodní

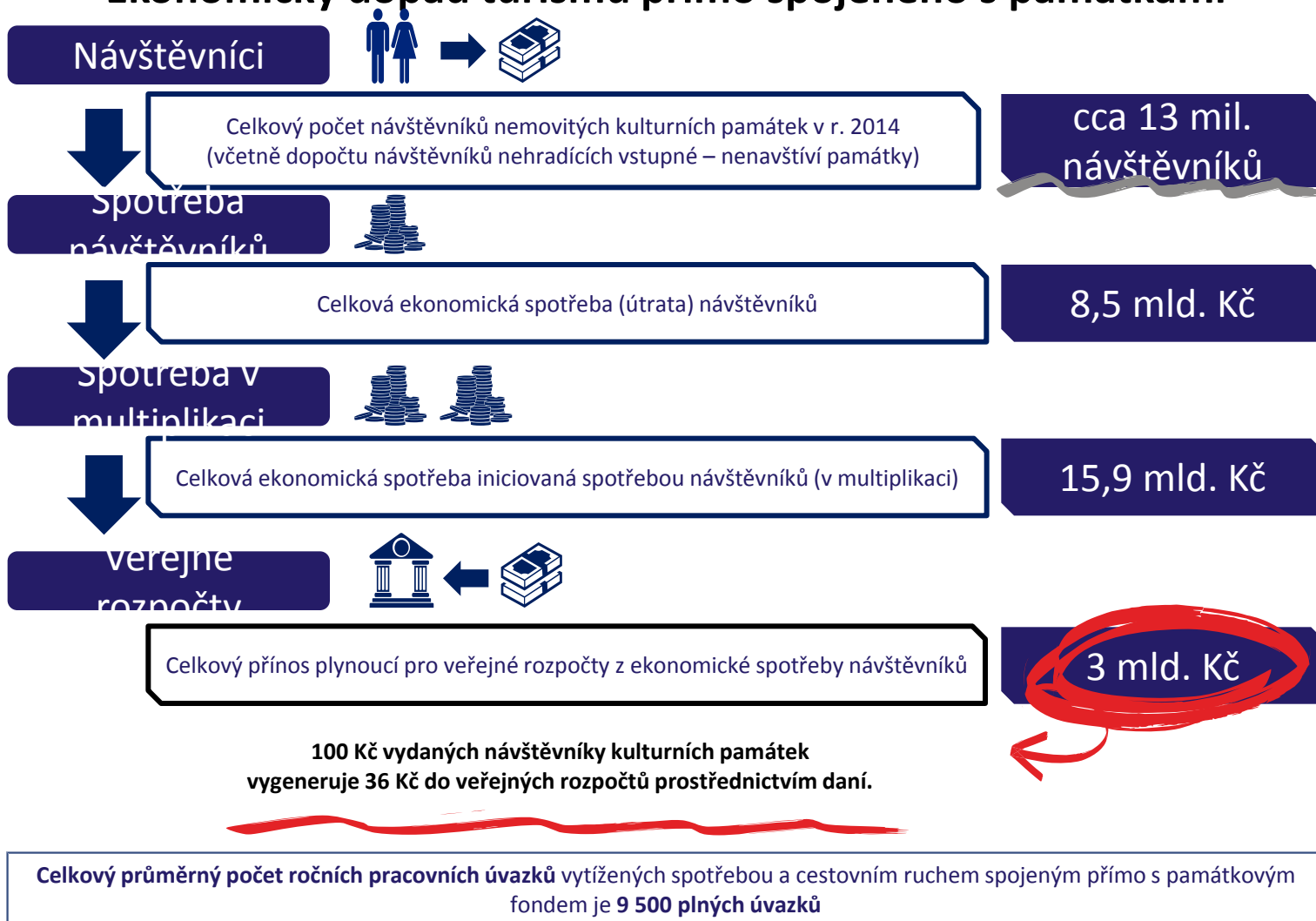
KUKS - Granátové jablko

<https://www.flickr.com/photos/europanostra/34698639192/in/photostream/>

Ekonomický dopad turismu přímo spojeného s památkami

VI.

Poučení z IROP pro účinnější nakládání s památkovým fondem?

- **Zapojení evropských fondů má významné dopady na oblast nakládání s památkovým fondem.**
- **Standardní evaluační zprávy ani výčty úspěchů jednotlivých operačních programů nemohou postihnout jejich vliv na památky a památkovou péči.**
- **Pro budoucnost památek by bylo přínosné, kdyby byly dopady evropských dotací na památky, resp. na celý soubor procesů a činností označovaný jako nakládání s památkovým fondem, systematicky identifikovány, sledovány a vyhodnocovány.**

Děkuji za pozornost.

`anna.matouskova@mkcr.cz`